

عنوان ۶۸

راهنمای بیمار مبتلا به سردرد میگرنی

مرکز آموزشی درمانی آیت الله کاشانی

واحد آموزش بیمار

تدوین

بهار ۱۳۹۲

بازنگری

بهار ۱۴۰۰

بیمار گرمی شما به علت ابتلا به سردرد به اورژانس مراجعه کرده اید، با توجه به شرح حال و علائم شما هنگام مراجعه، بررسی ها و معاینات انجام شده علت زمینه ای مهم یا بیماری خطرناک و شدیدی برای سردرد شما وجود نداشته و نیاز به بستری ندارید، بنا براین در حال حاضر می توانید به منزل بازگردید.

□ با توجه به علائم و شرح حال شما نیاز به انجام سی تی اسکن ندارید.
□ برای شما سی تی اسکن انجام شده که یافته ی غیر طبیعی در آن مشاهده نمی شود.

سردرد یک واژه ی کلی و عمومی ست که شامل مجموعه ی دردهای گردن، صورت، چشم ها و سر (داخل جمجمه، عضلات یا پوست سر) می شود. سردرد از شکایات بسیار شایع در میان مراجعه کنندگان به پزشکان و اورژانس ها می باشد و ۷۵-۵۰٪ افراد جوان حداقل یک بار در ماه حمله ی سردرد را تجربه می کنند. هر چند گاهی سردرد ممکن است ناشی از علل مهم و یا خطرناکی مثل افزایش شدید فشار خون، خونریزی یا توده های داخل فضای جمجمه یا عفونت دستگاه عصبی باشد اما این علل شیوع بسیار کمی دارند و به طور معمول مشاهده نمی شوند. هم چنین عفونت های ناحیه ی سر و گردن مانند عفونت چشم ها، سینوس ها و دندان ها می توانند ایجاد سردرد نمایند که اغلب در ناحیه ی صورت، گونه ها و در اطراف عضو مبتلا شدت بیشتری دارد. اغلب سردردها ناشی از گرفتگی سردردهای تنشی (عصبی) / میگرن / سردرد خوشه ای در حال حاضر جهت شما از میان موارد بالا تشخیص سردرد میگرنی مطرح می باشد، که در ادامه به توضیح آن پرداخته می شود.

سردرد میگرنی

سردرد میگرنی ناشی از نوعی اختلال عروقی در رگهای مغز و پوست سر است که در اغلب موارد نقش ژنتیک و سابقه ی فAMILIAL مثبت در ابتلا به آن بارز بوده و یک بیماری شایع بویژه در میان زنان جوان و میانسالی می باشد. اضطراب، فشار عصبی و خستگی شدید باعث تحریک بروز سردرد شده و هر حمله ی آن معمولا ۴ ساعت تا ۳ روز طول می کشد و معمولا باعث اختلال در انجام فعالیت های روزمره می شود. هنگام بروز سردرد میگرنی اغلب علائم زیر دیده می شوند:

- درد شدید و ضربان دار

- درد اغلب یک طرفه با احتمال بروز در سمت مقابل در حملات بعدی
- تهوع و استفراغ
- حساسیت به نور و صدا و عدم تحمل آن (ترس از نور - ترس از صدا)
- عدم تحمل بوهای شدید و مختلف
- عدم توانایی در انجام فعالیت های جسمی و فیزیکی
- احساس ضعف و خستگی و ناخوشی
- تحریک پذیری
- آبریزش بینی یا اشک ریزش
- وجود اورا در برخی موارد (یک علامت هشدار و پیش آگهی که معمولا ۳۰-۱۵ دقیقه قبل از شروع سردرد رخ می دهد و فرد آگاه می شود که به زودی دچار سردرد می شود و معمولا یک نشانه ی بینایی، شنوایی یا بویایی است) مثل: تاری یا کاهش دید، دوبینی، احساس وجود نور یا ذرات درخشان یا جرقه زدن جلوی چشمان، احساس حرکت اجسام مقابل چشمان، بی حسی صورت یا لب ها و گونه ها، احساس بوهای خاص یا ناخوشایند
- تشخیص سردردهای میگرنی اغلب بر اساس شرح حال، علائم و معاینات فیزیکی صورت می گیرد و به ندرت نیاز به انجام تست های تشخیصی مانند یا روش های تصویربرداری خواهد شد.
- پس از ترخیص تا زمان بهبودی به نکات و توصیه های زیر توجه کنید

- برای درمان سر دردهای میگرنی طیف وسیعی از داروها موجود است که اثربخشی آنها در افراد مختلف متفاوت است و داروی خاصی با اثربخشی ویژه تایید نشده است.

- جهت کنترل درد در ابتدا از داروهای ضد درد خوراکی معمولی مثل استامینوفن، آسپیرین، بروفن، ناپروکسن یا ژلوفن استفاده کنید.

-در صورتی که سردرد شما با این داروها بهبود نمی یابد جهت تجویز داروهای تخصصی ویژه ی درمان میگرن (مانند تریپتان ها) به پزشک مراجعه کنید.

-به هیچ وجه به طور خودسرانه اقدام به شروع مصرف داروهای تخصصی ویژه ی میگرن که برای سایر افراد مثلا اعضای خانواده تان تجویز شده است، نکنید.

-در صورتی که باردار بوده یا به بیماری های مزمن قلبی - عروقی مبتلا هستید حتما به پزشک اطلاع دهید چون در این شرایط مصرف داروهای ضد میگرن با عوارض خطرناکی همراه خواهد بود.

-در صورتی که پزشک هنگام ترخیص داروی خاصی برای شما تجویز کرده است تنها همان را مصرف کنید و از استفاده ی هم زمان داروهای مسکن از انواع مختلف پرهیزید.

-در صورتی که داروی خاصی به طور مداوم برای سایر بیماری ها مصرف می کنید جهت ادامه ی درمان با پزشک مشورت کرده و از قطع یا تغییر میزان مصرف داروها به طور خودسرانه خودداری کنید.

-توجه کنید مصرف بیش از حد داروهای مسکن باعث ایجاد وابستگی در شما خواهد شد به شکلی که در صورت عدم مصرف آن دچار عود سردرد خواهید شد.

-توجه کنید مصرف زیاد داروهایی مانند آسپیرین، بروفن و ناپروکسن باعث بروز ناراحتی های کلیوی و گوارشی و افزایش احتمال خونریزی معده می شود.

-از داروهای خوراکی ضد تهوع مانند متوکلوپرامید یا اندانسترون (دمیترون) استفاده کنید. (حداکثر ۳ بار در روز)

-در یک اتاق آرام، خلوت، خنک و کاملا تاریک استراحت کنید.

-استراحت کافی و خواب منظم داشته باشید و در ساعات مشخص به رختخواب بروید (۸-۱۰ ساعت در شبانه روز)

-از حضور در محیط هایی با نور و صدای زیاد خودداری کنید.

-از استعمال بوهای مختلف مانند انواع عطر یا بوی غذا خودداری کنید.

-از تماشای تلویزیون و مطالعه کردن پرهیز کنید.

-از کار کردن با کامپیوتر یا انجام بازی های کامپیوتری پرهیز کنید.

-کیسه ی یخ یا کمپرس سرد بر روی مناطق دردناک سر قرار دهید.

-از انجام فعالیت های فیزیکی و ذهنی سنگین تا زمان بهبود درد خودداری کرده و به استراحت بپردازید.

-از هیجانات عاطفی، واکنش های شدید احساسی، بحث و مجادله بپرهیزید.

-هنگام بروز حملات از رانندگی خودداری کنید.

-در صورت بروز اولین علائم یا نشانه های هشدار (اورا) بروز سردرد، کار و فعالیت خود را متوقف کرده، طبق توصیه های بالا به استراحت بپردازید و داروی همیشگی خود را در همان مراحل ابتدایی مصرف کنید

-در صورتی که میزان تکرار حملات سردرد شما در ماه به اندازه ای ست که باعث مختل شدن زندگی روزمره ی شما شده است، جهت تجویز داروهای پیش گیرانه به متخصص مغز و اعصاب (نورولوژیست) مراجعه کنید.

-چنان چه هر ماه هنگام قاعدگی دچار حمله ی میگرن می شوید (که ناشی از تغییر و کاهش سطح هورمون های زنانه است) توصیه می شود از ۲ روز قبل از شروع خونریزی از مسکن هایی مانند بروفن یا ناپروکسن استفاده کنید و در صورت عدم پاسخ به این درمان جهت تجویز ترکیبات هورمونی جایگزین به متخصص زنان مراجعه کنید.

-اگر از قرص های ضد بارداری استفاده می کنید جهت تغییر روش کنترل باروری به پزشک مراجعه کرده و به هیچ وجه شخصا اقدام به قطع مصرف دارو یا تغییر روش مذکور که منجر به بارداری ناخواسته خواهد شد نکنید.

-در فواصل بین حملات به ورزش های هوازی،ملایم و منظم حداقل ۳ نوبت در هفته هر بار حداقل ۳۰ دقیقه بپردازید، هنگام کار کردن طولانی مدت با کامپیوتر یا میکروسکوپ وضعیت بدن و گردن خود را به طور متناوب تغییر داده و حرکات کششی انجام دهید و عضلات گردن و شانه ها را پس از انجام کارهای سنگین ماساژ بدهید.

-اثر بخشی هیچ یک از داروها و ترکیبات گیاهی در درمان میگرن اثبات نشده است، هم چنین این ترکیبات ممکن است با داروهای دیگری که مصرف می کنید تداخل داشته و باعث بروز عوارض خطرناکی شود.

-در یک جدول تاریخچه ی سردردهای خود را ثبت کنید به طوری که تاریخ بروز و طول مدتی که سردرد داشته اید، کارهایی که در آن روز خاص انجام داده و غذاهایی که مصرف کرده اید و میزان خواب و فعالیت های مختلف خود را بنویسید تا پس از مدتی مشخص شود چه عواملی باعث بروز یا بهبود سردرد در شما خواهد شد این جدول به شما و پزشک معالجتان جهت پیش گیری و درمان سردرد کمک خواهد کرد.

علل زیر می توانند باعث ایجاد، تشدید یا تکرار حملات سردردهای میگرنی شوند که پرهیز از آنها باعث کنترل سردرد و پیش گیری از بروز دوباره ی آن خواهد شد:

•قطع مصرف ناگهانی داروهای ضد اضطراب مثل پروپرانولول

•مصرف افراطی داروهای ضد درد و وابستگی به آنها

•حضور در مکان های شلوغ و پر سر و صدا

- افزایش تناوب حملات سردرد/سردرد ناشی از ضربه
- بروز اولین حمله ی سردرد شدید در سن بالای ۵۰ سال
- تب بالای ۳۸ درجه/سفتی یا دردناکی حرکات گردن/ضعف یا بی حسی اندام ها/فلج اندام ها/اختلال تکلم / بروز تشنج / اختلال تعادل/گیجی و منگی یا کاهش سطح هوشیاری/ بروز عوارض مرتبط با داروها
- عدم پاسخ مناسب به داروها و ادامه ی درد یا تکرار زیاد حملات درد

- استرس، اضطراب، فشارهای عصبی و هیجانات عاطفی و احساسی (مهم ترین عامل) / افسردگی / قاعدگی / مصرف قرص های جلوگیری از بارداری / فعالیت شدید و سنگین جسمی یا ذهنی / خستگی شدید / خوابیدن بسیار کم و بی نظمی های خواب / غذا خوردن کم و ناکافی یا رژیم های افراطی کاهش وزن / غذاهای چرب و سنگین و حجیم / مصرف زیاد مواد حاوی کافئین مثل انواع قهوه و نسکافه یا قطع ناگهانی مصرف آن / مصرف الکل / استعمال سیگار یا استنشام دود سیگار / عدم مصرف منظم و به موقع داروهای تجویز شده برای پیش گیری از بروز حملات میگرن

- ضربه های خفیف به سر
 - تماشای طولانی مدت تلویزیون یا موبایل کامپیوتر
 - مصرف کم مایعات و کم آبی بدن (بویژه هنگام فعالیت)
 - غذاهایی مانند: انواع ادویه، شکلات، غذاهای حاوی مواد نگهدارنده مثل کنسروها و سوسیس و کالباس، جگر مرغ، بستنی، مایونز، میوه های ترش، موز، بادمجان، گوجه و فرآورده های آن، ترشی جات، آجیل شور، سرکه قرمز، شیرین کننده های مصنوعی (آسپارتام و ساخارین)، چیپس، پفک و انواع سس ها
- در صورت بروز هر یک از علایم زیر مجدداً به پزشک یا اورژانس مراجعه کنید :

-تشدید درد یا عدم هرگونه بهبودی در طول ۲۴ ساعت

-بروز تهوع یا استفراغ مکرر به طوری که قادر به خوردن و آشامیدن نباشید

-بروز شکل جدیدی از سردرد یا بروز ناگهانی سردرد بسیار شدیدی که تاکنون مشابه آن را تجربه نکرده اید

-سردردی که منجر به بیدار شدن از خواب شود